

KONTIOMAANSUO li (Kuivaniemi), Oijärvi YKJ 7289 N, 3460 E, ~122 m mpy. (ajh 22.9.2009)

Suon sijainti ja tila

Iin Oijärven kylän koillispuolella Kontiomaan vierellä oleva suoalue, jota epävirallisesti kutsutaan Kontiomaansuoksi, on suurten kumpumoreenisten talousmetsäsaarekkeiden rikkoma rajoittuen eteläosassa osittain Puutiosuon turvetuotantoalueeseen ja idässä Lapiosuon-Iso Äijönsuon soidensuojelualueeseen. Monilohkoinen suoalue on vedenvirtauksien suhteen moninainen alueen kuulussa sekä Iijoen että Kuivajoen valuma-alueeseen. Valtaosa suovesistä virtaa Kivijoen kautta Kuivajokeen, kuitenkin eri reittejä siten, että suolle muodostuu useita sisäisiä vedenjakajakohtia.

Iin kunnan puolella oleva Kontiomaansuon seutu on vaihtelevan tehokkaasti ojitettu, ja itse Kontiomaansuo on ojissa Kontiomaan eteläpuolella, osin Säynäjälammen tuntumassa ja Pudasjärven kuntarajan vieritse siten, että Lapiosuon-Iso Äijönsuon soidensuojelualue jää pintavesien suhteen eristetyksi.

Erämaa-alueiden varhemmasta käytöstä kertovat Umpilammen eteläpuolitse menevät vanhat pitkokset ja lammen länsipuolella olevat pielisuovan jäänteet. Uudemman ajan merkkejä suolla ovat moottorikelkan vaisusti näkyvät jäljet ja monkijän jäljet. Yleisesti ottaen ojituksen vaikutus ojittamattomaan alaan (noin 260 ha) on selkeä Kontiomaan eteläpuolella, muualla vaikutus on verraten vähäinen. Ojittamattomalla alalla ei ihmisen jäljet suoluonnossa erotu, ja suota voidaan pitää luonnontilaisen kaltaisena, monilta osiltaan luonnontilaisena.

Suoyhdistymän ja kasvillisuuden luonne

Kontiomaansuo on monilohkoinen aapasuo, jossa on myös keidasosia. Keskeisesti aapasuo-osat ovat välipintajänteisiä rimpisiä avosoita, vain hyvin karulla rimmikolla jänteet ovat mätäspintaisia.

Kontiomaan pohjoispuolella on laaja keidasrämealue. Samaten on ilmakuvatulkinnan perusteella Säynäjälammen pohjoispuolen lahdekkeessa, mahdollisesti lahdekkeen luoteinen juotti on kuitenkin minerotrofinen. Muut äärikarut alat ovat pieniä kuvioita, useimmiten äärikarua lyhytkorsinevaa.

Edustavimmat suon kohdat ovat lukuisat rimpipintaiset erilliset alat. Kontiomaan luoteispuolen rimmikko on vain heikosti minerotrofinen. Sen lounaisosan vedenjakajakohdalla oleva satularimpi näyttäisi muodostuneen pieneksi vesilammeksi. Säynäjälammen eteläpuolinen rimpialue on myöskin vedenjakajalla ja luonteeltaan hyvin karu sekä osin suuntautumaton.

Ravinteisuusasteeltaan mesotrofiaan (osin jopa meso-eutrofiaan, lettonevoihin) yltävät Kontiomaan eteläpuolinen rimpipintainen alue sekä Umpilammen länsipuoli. Ruoppapinnan lisäksi pohjakerroksessa tavattavia mesotrofiaa tai meso-eutrofiaa ilmentäviä, joskus dominantteja, lajeja ovat keräpää- ja lettorahkasammal sekä hete- ja aapasirppisammal. Umpilammen länsipuolisella luhtaisella alueella on luonnontilaisen ojanteen tuntumassa luhtanevaa, jossa tavataan aiemmin mainittujen lisäksi mm. oka- ja haprarahkasammal, kiiltolehväksammal ja sekä putkilokasveista mm. myrkkyykeiso, suoputki, luhtakuusio ja hoikkavilla.

Pienialaisena suolla tavataan Kontiomaan länsilaidassa lettolierosammaleinen rimpilettoräme. Umpilammen eteläkaakkoispuolen metsäsaarekkeen laidalla on lievästi lähdevaikutteinen ruoho- ja heinäkorpi, jossa on mm. tervaleppää.

Kontiomaansuolla ei tavattu uhanalaisia kasvilajeja, luontotyypeistä uhanalaiset lettonevat ja ruoho- ja heinäkorvet kuuluvat vaarantuneiden luokkaan

Suolinnuston yleispiirteet

Kontiomaansuolla ei tiedetä tehdyn linnustoselvitystä. Syyskuisella tarkastuskäynnillä tavatut taivaanvuohi, jänkäkurppa, telkät, metsähanhet ja joutsenperhe eivät anna mitään todellista käsitystä lintulajeista ja niiden tiheyksistä. Suon linnusto on tuntematon.

Kontiomaansuon merkitys soidensuojelun alueellisessa tarkastelussa

Kontiomaansuo on vivahteikas, luontotyyppikirjoltaan monipuolinen ja maisemallisesti edustava suokokonaisuus. Mikäli Lapiosuon-Iso Äijönsuon soidensuojelualueesta erottavan sekä Kontiomaan eteläpuolisen ojaston alueet entisöitäisiin, muodostuisi kokonaisuudesta soidensuojeluverkoston arvokas lisä.